

Kultur - og kirkedepartementet

Postboks 8030 Dep

0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:
07/25651/TKJE

Dato:
03.05.2007

Bibliotekreform 2014. Høringssvar fra Bærum kommune

Sammendrag

Statens organ for arkiv, bibliotek og museum ABM-utvikling har lagt frem utredningen "Bibliotekreform 2014". Mandatet til utredningen ble fastsatt av Kultur- og kirkedepartementet i samråd med Utdannings- og forskningsdepartementet, og legger vekt på at utredningen skal handle om en samlet biblioteksektor.

Kirke- og kulturdepartementet sendte 05.01.07 utredningen til høring. Høringsfristen ble satt til 01.04.2007 men er senere endret til 01.05.2007.

Bibliotekutredningen er delt i to hoveddokumenter: et omfattende bakgrunnsdokument og et kortere dokument med strategier og tiltak. I tillegg har det i løpet av utredningsperioden vært laget flere delutredninger.

Høringsbrevet sier at de tre viktigste elementene i den foreslåtte bibliotekreformen er:

1. Felles nasjonale digitale tjenester
2. Norgesbiblioteket – nettverk av bibliotek i Norge
3. Kompetanseutvikling for ansatte i biblioteksektoren

Dessuten skal det fysiske biblioteket videreutvikles som et sted for læring, kulturformidling og som for et sted for integrering og kulturelt mangfold.

Høringsbrevet ber om at uttalelsene legges opp etter en følgende mal.

- Generelle kommentarer
- Kommentarer til de enkelte forslagene
- Evt. andre forslag

Generelle kommentarer

Den fremlagte utredningen Bibliotekreform 2014 gir et godt bilde av en samlet norsk biblioteksektor og de utfordringer som vi står overfor i de nærmeste årene. Bærum kommune mener at det er behov for en reform på biblioteksektoren som gir bibliotekene

Besøksadresse:
Gamle Ringeriksvei 44
1304 SANDVIKA

Postadresse:
1304 Sandvika
E-post: post@baerum.kommune.no

Org. nr:
Bank:
Telefon: 67 11 69 00
Faks: 67 53 97 55

den nødvendige styrke og fornyelse. Vi ser at det allerede i dag stilles høye krav til kvalitet i tjenesten og nivå på bibliotek tjenester.

Bærum kommune har en god bibliotekstjeneste. Biblioteket har også måtte tilpasse seg kommunens totaløkonomi som i de senere årene har variert.

Bærum kommune støtter i hovedsak de tre hovedmålområdene: Felles nasjonale digitale tjenester, Norgesbiblioteket og Kompetanseutvikling. Med gjennomføring av disse forslagene vil Bibliotek.-Norge få et løft. Vi ser at de foreslåtte tiltakene forutsetter en sterk statlig innsats, og det er helt nødvendig at den statlige innsatsen gjennomføres i perioden. Statlig finansiering kan skje enten med tilskudd til enkeltbibliotek, tilskudd til samarbeidende bibliotek eller som prosjektmidler.

Selv om enkelte av de foreslåtte tiltakene ikke blir realiserte, er det viktig at noe blir gjennomført slik at vi ser en politisk vilje til endring.

Kommentarer til enkeltforslag

Målområde 1: Innhold og tjenester i Norgesbiblioteket

I innledningen har utredningen spesielt fokus på brukerne. Den sier blant annet: "De enkelte bibliotek og bibliotektyper vil ha avgrensede målgrupper, men Norgesbiblioteket skal samlet sett tjene hele befolkningens bibliotekbehov. De ulike bibliotektypene må utvikle sin egenart, men gjennom å utvikle samarbeidsstrukturene ytterligere i Norgesbiblioteket, skal innbyggerne få tilgang til de tjenester de har behov for."

Kommentar:

Vi ser at flere bibliotekskataloger kommer på nett og det utvikles gode søkemuligheter. Dette gir brukere av det lokale folkebiblioteket større muligheter til å motta gode bibliotekstjenester.

Strategi 1.1 Tilby digitalt innhold og nettbaserte tjenester

Samlede mål for strategi 1:

- Et digitalt ABM-program skal gi alle enkel tilgang til digitale innholdsressurser i arkiv, bibliotek og museer
- Et norsk digitalt bibliotek skal utvikle gode nettbaserte bibliotekstjenester
- Biblioteksektoren skal ha en digital infrastruktur som til enhver tid er på høyde med den teknologiske utviklingen

Tiltak: Etablere ABM-portal som felles inngang til nettbaserte kultur- og kunnskapsressurser.

Kommentar:

Bærum kommune ser at fremtiden er digital og at flere og flere kunnskapsressurser finnes kun som en digital ressurs. Digitale ressurser må gjøres tilgjengelige uansett hvor du bor.

Vi mener at det er viktig at folkebibliotekene er med på å skaffe tilveie det folk har bruk for av kunnskapsressurser uansett innpakning.

Tilgang til nasjonale kunnskapsressurser og fellestjenester er en statlig oppgave med statlig finansiering

Tiltak: Iverksette programmet Norsk digitalt bibliotek.

Kommentar:

Et prioritert tiltak er å utvikle felles søke- og bestillingsmuligheter i fag- og folkebibliotek.

Grunnlaget må være en organisatorisk og politisk samordning av registreringsarbeidet i Nasjonalbibliografien, BIBSYS, Samkatalogen og BIBBI. Vi ser ikke at det er foreslått tiltak når det gjelder registreringsarbeid.

Av de ulike fellestjenestene i Norsk digitalt bibliotek ser vi at utvikling av NILL-protokollen, innføring av nasjonale lånekort og felles lånekort har vært av stor betydning for folkebibliotekene.

Felles søke- og bestillingsmuligheter i fag- og folkebibliotek er interessante, men pr. i dag vanskelig å realisere for folkebibliotekene, med mindre nasjonale retningslinjer for fjernlån blir gjennomgått og justert.

Vi forventer at arbeidet med å tilgjengeliggjøre digitale kunnskapskilder fortsetter og at det fra statens side forhandles frem nasjonale lisenser og konsortieavtaler også for folke- og skolebibliotek.

Andre nasjonale fellestjenester som må finansieres gjennom statlige midler er f. eks. Biblioteksvar. Bærum bibliotek har i flere år deltatt i denne dugnadsbaserte tjenesten.

Strategi 1.2 Digitalisere viktige innholdsressurser

Mål: Brukerne skal ha tilgang til viktig materiale i digitalisert form

Tiltak: Etablere et program for digitalisering av materiale i arkiv, bibliotek og museum

Kommentar:

Det legges opp til et program som bygger på strategiene til Nasjonalbiblioteket og Arkivverket. Gode prosjekter må sikres statlig finansiell støtte.

Bærum kommune mener det er viktig at alle får tilgang til kulturarven i digitalisert form. Ansvar for digitalisering av lokalt materiale kan med fordel desentraliseres til fylkesbibliotek og store folkebibliotek.

Strategi 1.3 Utvikle digitale tjenester

Mål: Bibliotekene skal ligge i front i bruk av ny teknologi og levere gode digitale tjenester

Tiltak: Stimulere til utprøving av nye IKT-tjenester og -løsninger

Kommentar:

Forslaget legger vekt på muligheter for å utvikle nettbasert interaktiv kommunikasjon gjennom bibliotekene.

Det er viktig med god kommunikasjon med brukerne. Vi ser for oss et godt samarbeid innad i kommunen, spesielt med tanke på utviklingen av eNorge 2009 som Bærum kommune allerede er i gang med

Strategi 1.4 Videreutvikle biblioteket som læringsarena og læringsressurs

Samlede mål

- Bibliotekene skal være en kunnskapsbase for formell og uformell læring
- Biblioteket skal være godt integrert i læringsmiljøene ved utdanningsinstitusjonene
- Bibliotekene skal bidra til å styrke informasjonskompetansen hos studenter, skoleelever og den øvrige befolkningen

Tiltak: Etablere et fast samarbeid mellom bibliotekmyndighetene og utdanningsmyndighetene på nasjonalt nivå

Kommentar: Et fast samarbeid mellom bibliotekmyndighetene og utdanningsmyndighetene må også formaliseres på lokalt nivå.

Tiltak: Utvikle verktøy og metoder for opplæring i informasjonskompetanse

Kommentar: Folkebibliotekene har ansvar for andre målgrupper enn skoleelever og studenter, for eksempel for seniorer.

Strategi 1.5 Videreutvikle kultur- og litteraturformidlingen i bibliotekene

Samlede mål:

- Bibliotekene skal bidra til leselyst og leseferdigheter gjennom aktiv litteraturformidling
- Bibliotekene skal tilby et bredt spekter av litteratur og andre kulturuttrykk
- Abm-institusjonene skal styrke lokal identitet og tilhørighet gjennom formidling av lokalhistorie

Tiltak: Iverksette et program for litteraturformidling

Kommentar

Forslag om et eget program for litteraturformidling er positivt. Spesielt med tanke på formidling av litteratur innkjøpt gjennom innkjøpsordningen. Også på dette feltet er det viktig med felles digitale løsninger for litteraturformidling.

Alle bibliotek skal ha tilbud om tilrettelagt materiale. Det er et statlig ansvar at tilrettelagt materiale finnes i alle bibliotek. Staten kan bidra økonomisk, gjennom f. eks. en egen innkjøpsordning

Utredningen peker på at barn og unge skal prioriteres innenfor programmet. Bærum bibliotek ser at det er viktig med både store sentralstyrte tiltak og mindre regionale tiltak på området.

Strategi 1.6 Styrke bibliotekene som bidragsyter til inkludering, integrering og kulturelt mangfold.

Samlede mål:

- Bibliotekene skal bidra til å styrke innvandrernes integrering i det norske samfunnet
- Bibliotekene skal formidle kunnskap om bredden av det kulturelle mangfoldet i Norge og den ressurs dette utgjør

Tiltak: Bidra til inkludering av innvanderne gjennom litteratur-og kunnskapsformidling

Kommentar:

Det er viktig med statlige ressurser og vi regner med at den statlige satsningen på år 2008 som markeringsår for kulturelt mangfold i Norge, vil utløse statlige tilskudd.

Strategi 1.7 Styrke bibliotekstjenesten i fengslene

Mål: Alle innsatte skal ha tilgang til bibliotekstjenester.

Kommentar:

Ila fengsels-, forvarings- og sikringsanstalt ligger i Bærum kommune og Staten kjøper bibliotekstjenester fra Bærum bibliotek til Ila. Vi mener at det er viktig at den statlige innsatsen opprettholdes og økes, slik at biblioteket kan være et stabilt og aktivt verktøy i rehabiliteringsarbeidet med innsatte.

Bærum bibliotek mener at det er for lite samordning av bibliotekstjenester mellom fengselsbiblioteket og de som er ansvarlig for pedagogisk tilbud til de innsatte. Her bør det være statlige retningslinjer for samarbeid mellom utdanningsinstitusjonen og biblioteket i fengslet for å sikre bibliotekstjenesten for innsatte som er under utdanning.

Det bør etableres et faglig forum for fengselsbibliotekarer med jevnlig møter. Her bør ABM-utvikling og Kriminalomsorgen være representert.

Strategier og tiltak under målområde 2: Struktur og organisering

Strategi 2.1 Styrke og utvikle de organisatoriske enhetene i Norgesbiblioteket

Mål: Befolkningen skal ha tilgang til gode bibliotekstjenester gjennom sterkere kompetansemiljøer.

Tiltak: Etablere sterkere og mer kompetente folkebibliotek gjennom en konsolideringsprosess som omfatter bibliotekene i flere kommuner

Kommentar:

Bærum kommuner er ikke fremmed for samarbeid mellom kommuner for å utnytte felles ressurser. Vi ønsker ikke å kommentere konsolidering av bibliotek i flere kommuner fordi vi ser at det er forhold som ikke er aktuelle for en så stor kommune som Bærum.

Samarbeid mellom kommuner derimot, ser vi på som gunstig både i forhold til dekning av tilbud til brukerne samt læring og fornyelse blant ansatte.

Strategi 2.3 Utvikle et brukerorientert og samarbeidende Norgesbibliotek

Samlede mål:

- Befolkningen skal møte en enhetlig og samlet biblioteksektor med klar oppgavefordeling og gode distribusjonsordninger
- Ressursene i biblioteksektoren skal være tilgjengelige for alle uavhengig av bostedskommune og tilknytning til utdanningsinstitusjon eller arbeidsplass
- Befolkningen skal ha god kunnskap om tilgjengelige bibliotekstjenester
- Bibliotekene skal utvikle gode evalueringsmetoder for utviklingsarbeid

Kommentar:

Gode samarbeidsløsninger behøver ikke nødvendigvis å være innen fylket. Bærum kommune er med i Vest-regionsamarbeidet som består av 13 kommuner fra Akershus, Buskerud og Vestfold på vestsiden av Oslofjorden. Vi ser også at Stor-Oslosamarbeidet kan gi samarbeidsmuligheter for kommunale bibliotek og bibliotek i utdanningsinstitusjoner.

Utredningen foreslår tiltak om å etablere en transportordning for distribusjon av materiale mellom bibliotek i Norge.

Kommentar:

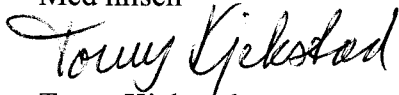
Flere fylker på Østlandet har etablert regionale transportordninger, og vi er positive at utredningen foreslår en kombinasjon av regionale og nasjonale transportordninger som kan knytte bibliotekene sammen i et nettverk. Statlig økonomisk bidrag er en selvfølge hvis det skal iverksettes.

Tiltak: Endre dagens lovgiving.

Kommentar:

Siden dagens biblioteklovgiving bare omfatter folke- og fylkesbibliotek, er det nødvendig å endre bibliotekloven til også å gjelde alle offentlige bibliotek. Vi må ha klare retningslinjer for hvorledes man skal tilby landets samlede bibliotekressurser til hele befolkningen. Spesielt er dette viktig når man har tatt i bruk felles lånekort og når man kommer så langt at det blir mulig for innbyggerne å selv bestille lån fra ulike bibliotek.

Med hilsen

Torny Kjekstad
Biblioteksjef Bærum bibliotek

Med hilsen